

กสม. ๑

รายงานผลการตรวจสอบ
การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๘

รายงานผลการตรวจสอบที่ ๕/๒๕๖๘

เรื่อง สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย กรณีกล่าวอ้างว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายความมั่นคง
กระทำความผิดในระหว่างการควบคุมตัวเพื่อดำเนินกรรมวิธีซักถาม

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

เจ้าหน้าที่หน่วยข่าวกรองทางทหารส่วนหน้า จังหวัดชายแดนภาคใต้

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องร้องเรียนทางไปรษณีย์ ตามคำร้องที่ ๒๐๒/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ว่า
เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๗ เจ้าหน้าที่หน่วยเฉพาะกิจ กรมทหารพรานที่ ๔๔ จัตุุม (ผู้เสียหาย)
(ผู้เสียหาย) บริเวณทางหลวงหมายเลข ๔๐๑๕ ระหว่างหมู่ที่ ๒ ถึงหมู่ที่ ๔
ตำบลบางเก่า อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี และส่งไปควบคุมตัวที่ศูนย์ซักถาม หน่วยเฉพาะกิจ
กรมทหารพรานที่ ๔๓ ค่ายอิงคยุทธบริหาร อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน
๒๕๖๗ ได้ส่งไปควบคุมตัวที่หน่วยซักถาม หน่วยข่าวกรองทางทหารส่วนหน้า จังหวัดชายแดนภาคใต้
ค่ายอิงคยุทธบริหาร อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้ร้องเข้าเยี่ยม
ผู้เสียหาย ได้รับแจ้งว่า ผู้ถูกร้องนำตัวไปซักถามในห้องแคบที่มีอุณหภูมิเย็นจัด ทำให้หนาวสั่นและหายใจ
ไม่ออก ผู้ร้องเห็นว่า ผู้เสียหายอาจถูกกระทำความผิดในระหว่างการควบคุมตัว จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ
การละเมิดสิทธิมนุษยชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ
ในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจง
ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

/๒.๑ รายการ...

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ บันทึกถ้อยคำของผู้เสียหายต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ณ หน่วยซักถาม หน่วยข่าวกรองทางทหารส่วนหน้า จังหวัดชายแดนภาคใต้ ค่ายอิงคยุทธบริหาร อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

๒.๑.๒ บันทึกถ้อยคำของผู้ร้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ณ มัสยิดกลางปัตตานี อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี

๒.๑.๓ หนังสือกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ด่วนมาก ที่ นร ๕๑๑๙.๑/๕๙ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง ส่งเอกสารชี้แจงข้อเท็จจริง และเอกสารประกอบ ดังนี้

๑) สำเนาเอกสารการควบคุมตัวตามพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยศูนย์ซักถาม หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๓ ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๗

๒) สำเนาเอกสารการควบคุมตัวตามพระราชกำหนดการบริหารราชการ ในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยหน่วยซักถาม หน่วยข่าวกรองทางทหารส่วนหน้า จังหวัดชายแดน ภาคใต้ ระหว่างวันที่ ๑๕ มิถุนายน - ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗

๓) พยานหลักฐานการบันทึกภาพและเสียงกระบวนการและขั้นตอนการนำตัว ผู้เสียหายไปดำเนินกรรมวิธีซักถามจากกล้องวงจรปิด โดยหน่วยซักถาม หน่วยข่าวกรองทางทหารส่วนหน้า จังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๗

๔) พยานหลักฐานการบันทึกภาพและเสียงการพูดคุยและชี้แจงทำความเข้าใจ โดยหน่วยซักถาม หน่วยข่าวกรองทางทหารส่วนหน้า จังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ผู้ร้องให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ มัสยิดกลางปัตตานี สรุปได้ว่า

๑) เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้ร้องและญาติได้ไปเยี่ยมผู้เสียหาย ที่หน่วยข่าวกรองทางทหารส่วนหน้าฯ และผู้เสียหายได้แจ้งว่า เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๙.๐๐ น. ผู้ถูกร้องนำตัวผู้เสียหายไปซักถามในห้องแคบและมีอุณหภูมิเย็นจัด ทำให้หายใจไม่ออก จึงขอให้ผู้ถูกร้องเปิดประตูเพื่อให้อากาศถ่ายเท แต่ผู้เสียหายไม่ยอมเล่าว่าผู้ถูกร้องทำตามคำขอหรือไม่ ทำให้ผู้ร้องและญาติเป็นห่วงและกังวลว่า ผู้เสียหายอาจถูกกระทำทรมานในระหว่างการควบคุมตัว จึงร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หลังจากนั้น ผู้ร้องและญาติได้เข้าเยี่ยมผู้เสียหาย ตามปกติ และได้สอบถามในเรื่องเดิมอีกครั้ง แต่ผู้เสียหายไม่ตอบ ทั้งนี้ ในขณะที่พูดคุย ผู้เสียหายมีสีหน้าปกติ ไม่ได้แสดงความวิตกกังวล

๒) วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ผู้ถูกร้องซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าชุดซักถาม และเจ้าหน้าที่อีก ๓ นาย ได้เชิญผู้ร้องและญาติรวมทั้งผู้เสียหายร่วมพูดคุยเรื่องการร้องเรียนต่อ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมทั้งชี้แจงทำความเข้าใจถึงกระบวนการนำตัวผู้เสียหาย ไปดำเนินกรรมวิธีซักถาม โดยยืนยันว่าไม่มีการทำร้ายร่างกายหรือข่มขู่ผู้เสียหาย อันเป็นการกระทำ ทรमानเพื่อให้รับสารภาพ ทั้งนี้ ระหว่างพูดคุยและชี้แจงทำความเข้าใจ ผู้ถูกร้องได้ใช้กล้องโทรศัพท์วงจรปิด บันทึกภาพและเสียงไว้เป็นหลักฐาน

๓) หลังจากได้รับการชี้แจงทำความเข้าใจถึงเหตุการณ์ตามข้อร้องเรียนจาก ผู้ถูกร้องตามข้อ ๒) ทำให้ผู้ร้องและญาติลดความวิตกกังวล รู้สึกพึงพอใจและไม่ติดใจต่อเหตุการณ์ ดังกล่าวแล้ว

๔) เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗ พนักงานสอบสวนได้สรุปสำนวนคดี ส่งพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาสั่งฟ้องผู้เสียหายต่อศาล คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัด ปัตตานี ทั้งนี้ ผู้เสียหายได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวในชั้นศาล

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงจากผู้เสียหาย

วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ผู้เสียหายให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ หน่วยซักถาม หน่วยข่าวกรองทางทหารส่วนหน้า จังหวัดชายแดนภาคใต้ สรุปได้ว่า

๑) เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๗ เวลาประมาณ ๐๐.๕๐ น. ผู้เสียหายและ [REDACTED] ได้ไปหาปลาในพื้นที่ตำบลบางเก่า อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี และถูกเจ้าหน้าที่ หน่วยเฉพาะกิจ กรมทหารพรานที่ ๔๔ จับกุมตัว จากนั้นถูกส่งไปควบคุมตัวที่ศูนย์ซักถาม หน่วยเฉพาะกิจ กรมทหารพรานที่ ๔๓ และควบคุมตัวต่อเนื่องจนถึงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๗ รวม ๗ วัน โดยมีแพทย์ จากโรงพยาบาลค่ายอิงคยุทธบริหารตรวจร่างกายก่อนเข้าสถานที่ควบคุมตัว และได้รับการตรวจสุขภาพ จากแพทย์ทุกวัน ต่อมาวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๗ ถูกส่งตัวไปควบคุมที่หน่วยซักถาม หน่วยข่าวกรอง ทางทหารส่วนหน้า ซึ่งมีที่พัก อาหารฮาลาล รวมทั้งได้ปฏิบัติศาสนกิจ (ละหมาด) และได้รับการเยี่ยมญาติ

๒) วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๗ เวลาประมาณ ๑๙.๐๐ น. ผู้ถูกร้องนำ ผู้เสียหายไปซักถามในห้องขนาด ๒x๒ เมตร ประมาณ ๒๐ นาที ระหว่างนั้นมีการปิดประตูห้องซักถาม ทำให้ผู้เสียหายวิตกกังวลและหายใจไม่ออก เนื่องจากเป็นโรคแพนิก (Panic Disorder)^๑ จึงขอให้

/ผู้ถูกร้อง...

^๑ “โรคแพนิก” (Panic Disorder) หรือโรคตื่นตระหนก เป็นโรควิตกกังวลประเภทหนึ่งที่เกิดจากระบบประสาทอัตโนมัติ (Automatic Nervous System) ทำงานผิดปกติ โดยระบบประสาทนี้เป็นระบบที่ควบคุมการทำงานของร่างกายหลายส่วน จึงทำให้เกิดอาการหลายอย่างร่วมกัน เช่น หัวใจเต้นเร็ว เหงื่อออกมาก ท้องไส้ปั่นป่วน วิงเวียน ซึ่งอาการจะเกิดขึ้นแบบฉับพลันแม้ไม่มีสาเหตุหรือมีเรื่องให้ต้องตกใจ ผู้ป่วยจะมีความรู้สึกกลัว ตื่นตระหนกเป็นอย่างมาก ไม่กล้าออกไปไหน หมกมุ่นเรื่องสุขภาพ จนส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวัน, สืบค้นจาก <http://dmh.moph.go.th/news-dmh/view.asp?id=31167>, เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๗

ผู้ถูกร้องเปิดประตูเพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก ซึ่งผู้ถูกร้องได้เปิดประตูห้องซักถามตามคำขอ ทำให้รู้สึกผ่อนคลาย หายใจสะดวก และไม่รู้สึกร้อนอีกแล้ว ต่อมาวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๔.๐๐ น. ผู้ร้องได้เข้าเยี่ยม จึงเล่าเหตุการณ์ดังกล่าวอย่างละเอียดชัดเจนแล้ว แต่ผู้ร้องและญาติอาจเป็นห่วง และกังวลว่าผู้เสียหายอาจถูกกระทำทรมาน จึงยื่นเรื่องร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๒.๓ ข้อเท็จจริงจากฝ่ายผู้ถูกร้อง

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกร้อง ชี้แจงตามเอกสารในข้อ ๒.๑.๓ สรุปว่า

๑) วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๐.๕๐ น. หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๔ โดยชุดปฏิบัติการจรยุทธ์ กองร้อยทหารพรานที่ ๔๔๐๔ ชุมเฝ้าตรวจบนถนนสาย ๔๐๑๕ ในพื้นที่ระหว่างหมู่ที่ ๒ ถึงหมู่ที่ ๔ ตำบลบางเก่า อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี พบผู้เสียหายกับพวกรวม ๒ ราย ท่าทางมีพิรุธ จึงเข้าตรวจสอบและพบป้ายผ้ามีวนผูกด้วยเชือกฟางสีแดงอยู่บริเวณใต้สะพาน มีข้อความว่า “PATANI DESERVES PEACE AND FREEDOM สันติภาพไม่ใช่คำเบิกทางเพื่อร่วมกันกอบโกยมรดกบรรพบุรุษประชาชน” จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. ๒๕๕๗ นำบุคคลทั้งสองไปสอบถามข้อมูลที่กองร้อยทหารพรานที่ ๔๔๐๔ และลงรายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐานที่สถานีตำรวจภูธรสายบุรี จังหวัดปัตตานี ต่อมาส่งตัวไปยังศูนย์ซักถาม หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๓ เพื่อดำเนินกรรมวิธีซักถามขยายผลระหว่างวันที่ ๙-๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๗ โดยได้บันทึกประวัติรับตัว-ส่งตัว ตรวจสอบทรัพย์สินและจัดเก็บทรัพย์สินที่ติดตัว จัดทำแบบแจ้งการควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่รัฐ (แบบ ปท. ๑-๑) รายงานไปยังพนักงานอัยการจังหวัดปัตตานีและนายอำเภอหนองจิก จัดทำแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัว (ปท. ๑) มอบของใช้ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน จัดเตรียมห้องสำหรับพักนอนเป็นส่วนตัว และนำตัวผู้เสียหายกับพวกไปตรวจร่างกาย และเมื่อครบกำหนดควบคุมตัว ได้จัดทำเอกสารรายงานการปล่อยตัวเสนอไปยังพนักงานอัยการจังหวัดปัตตานีและนายอำเภอหนองจิกแล้ว ตามมาตรา ๒๒^๒ และมาตรา ๒๓^๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำ ให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕

/๒) ตั้งแต่...

^๒ มาตรา ๒๒ ในการควบคุมตัว เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบต้องบันทึกภาพและเสียงอย่างต่อเนื่องในขณะที่จับและควบคุมจนกระทั่งส่งตัวให้พนักงานสอบสวนหรือปล่อยตัวบุคคลดังกล่าวไป เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยที่ไม่สามารถกระทำได้อีกให้บันทึกเหตุนั้นเป็นหลักฐานในการควบคุมตัว

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ มาตรา ๒๓ ในการควบคุมตัว เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัว โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลอัตลักษณ์เกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัว เช่น ชื่อ นามสกุล หรือตำแหน่งบรรณ

๒) ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มิถุนายน ถึง ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ผู้ถูกร้องอาศัยอำนาจตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ควบคุมตัวผู้เสียหายกับพวกไว้ที่หน่วยซักถาม หน่วยข่าวกรองทางทหารส่วนหน้า เป็นเวลา ๒๘ วัน ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องได้ปล่อยตัวผู้เสียหายในวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗ โดยได้เสนอเอกสารรายงานการปล่อยตัวไปยังพนักงานอัยการจังหวัดปัตตานีและนายอำเภอหนองจิกแล้ว ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकคสสุญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕

๓) หน่วยซักถามทั้งสองแห่งมีเจ้าหน้าที่ซักถามดูแลเป็นการเฉพาะ โดยได้พูดคุยเพื่อปรับสภาพจิตใจ ลดความวิตกกังวล มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยดูแลตลอด ๒๔ ชั่วโมง และได้ปฏิบัติเป็นไปตามระเบียบกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ว่าด้วยวิธีปฏิบัติในการตรวจค้น และการกักตัวบุคคลที่ต้องสงสัย ตามพระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. ๒๕๕๗ และระเบียบกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकคสสุญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ อย่างเคร่งครัด ซึ่งกระบวนการซักถามต้องตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ ไม่บังคับขู่เข็ญ ไม่กระทำการทรมานหรือทำร้ายร่างกาย เพื่อพิสูจน์ความน่าเชื่อถือ และต้องซักถามภายในระยะเวลาที่กำหนดตามระเบียบเท่านั้น รวมทั้งผู้เสียหายกับพวกได้ปฏิบัติศาสนกิจ (ละหมาด) ครบตามเวลาทุกวัน ได้รับอาหารฮาลาลครบทั้ง ๓ มื้อ ญาติเข้าเยี่ยมได้ตามกำหนด ตลอดจนมีแพทย์ตรวจร่างกายเป็นประจำทุกวัน ทั้งนี้ ภายในพื้นที่ควบคุมตัว ได้บันทึกภาพและเสียงอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับระเบียบและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องที่ต้องปฏิบัติกับผู้ต้องสงสัยซึ่งถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์

๒.๒.๔ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

การตรวจสอบข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานการบันทึกภาพและเสียงจากกล้องวงจรปิด กรณีร้องเรียนว่า ผู้ถูกร้องนำตัวผู้เสียหายไปซักถามในห้องแคบที่อุณหภูมิเย็นจัด ทำให้

/หนาวสั่น...

(๒) วัน เวลา และสถานที่ของการถูกควบคุมตัว และข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ทำการควบคุมตัว ในกรณีที่มีการย้ายสถานที่ดังกล่าว จะต้องระบุถึงสถานที่ปลายทางที่รับตัว ผู้ถูกควบคุมตัว รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบการย้ายนั้น

(๓) คำสั่งที่ให้มีการควบคุมตัว และเหตุแห่งการออกคำสั่งนั้น

(๔) เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ออกคำสั่งให้ควบคุมตัว

(๕) วัน เวลา และสถานที่ของการปล่อยตัวผู้ถูกควบคุมตัว และผู้มารับตัวผู้ถูกควบคุมตัว

(๖) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ถูกควบคุมตัวก่อนถูกควบคุมตัวและก่อนการปล่อยตัว ในกรณีที่ผู้ถูกควบคุมตัวถึงแก่ความตายระหว่างการควบคุมตัว จะต้องระบุถึงสาเหตุแห่งการตายและสถานที่เก็บศพ

(๗) ข้อมูลอื่น ๆ ที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อป้องกันการทรมาน การกระทำที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการกระทำให้นुकคสสุญหาย

หนาวสั่นและหายใจไม่ออกนั้น ปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้ถูกร้องได้เบิกตัวผู้เสียหาย ตั้งแต่เวลา ๑๙.๐๘-๑๙.๔๐ น. รวม ๓๒ นาที ภายในห้องซักถามมีไฟส่องสว่าง เครื่องปรับอากาศ พัดลมระบายอากาศ และไม่พบพฤติกรรมกรรมการกระทำทรมาน ทำร้ายร่างกาย หรือข่มขู่

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้อง มีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องมีการกระทำทรมานในระหว่างการควบคุมตัว เป็นเหตุให้ผู้เสียหายเกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานอย่างร้ายแรงแก่ร่างกายหรือจิตใจอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘^๔ ประกอบกับ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ ๗^๕ ได้บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคล และห้ามมิให้มีการกระทำทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษ ด้วยวิธีการที่โหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม รวมถึงพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕^๖ ได้บัญญัติวิธีการและขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อป้องกันการกระทำทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย

๓.๒ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า ระหว่างวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๗ ถึงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เจ้าหน้าที่ของรัฐได้จับกุมตัวผู้เสียหายและควบคุมไว้ที่ศูนย์ซักถาม หน่วยเฉพาะกิจ กรมทหารพรานที่ ๔๓ และศูนย์ซักถาม หน่วยข่าวกรองทางทหารส่วนหน้าฯ โดยเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๙.๐๘-๑๙.๔๐ น. รวม ๓๒ นาที ผู้ถูกร้องนำผู้เสียหายไปซักถามในห้องขนาด ๒x๒ เมตร ซึ่งมีเครื่องปรับอากาศและมีอุณหภูมิต่ำ ประกอบกับผู้เสียหายกลัวพื้นที่แคบและเป็นโรคแพนิก จึงมีอาการวิตกกังวลและหายใจไม่สะดวก เมื่อผู้ถูกร้องทราบข้อมูลและคำขอของผู้เสียหาย จึงได้แก้ไขโดยเปิดประตูห้องซักถามเพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก ผู้เสียหายจึงคลายความกังวล ไม่อึดอัด และหายใจสะดวกมากขึ้น นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องได้เชิญผู้ร้องและญาติไปพบเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอนและ

/กระบวนกร...

^๔ มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การจับและการคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิตหรือร่างกาย จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ

การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้

^๕ ข้อ ๗ บุคคลจะถูกรังแก หรือได้รับการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้ามิได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลจะถูกใช้ในการทดลองทางการแพทย์หรือทางวิทยาศาสตร์โดยปราศจากความยินยอมอย่างเสรีของบุคคลนั้นมิได้

^๖ อ้างแล้ว ในเชิงอรรถที่ ๒ และที่ ๓

กระบวนการดำเนินกรรมวิธีซักถาม โดยผู้เสียหายได้ยืนยันกับผู้ร้องและญาติว่า การซักถามในวันดังกล่าว ไม่มีการทำร้ายร่างกาย ช่มชู้ กระทบทรมานหรือการปฏิบัติที่โหดร้ายแต่อย่างใด

๓.๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า จากการตรวจสอบยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐาน ที่แสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องกระทบทรมานผู้เสียหายในระหว่างควบคุมตัวเพื่อดำเนินกรรมวิธีซักถามตามที่ ผู้ร้องกล่าวอ้าง ในชั้นนี้ จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการ ละเมิดสิทธิมนุษยชน

๓.๔ อย่างไรก็ตาม จากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ทำให้ หน่วยงานของรัฐยังคงตรวจค้น จับกุม ควบคุมตัวบุคคลผู้ต้องสงสัยในคดีความมั่นคง โดยอาศัยอำนาจ ตามกฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๕๕๗ ไม่เกิน ๗ วัน และพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ ไม่เกิน ๓๐ วัน ซึ่งการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยในคดีความมั่นคงเป็นเวลานาน อาจกระทบต่อ สิทธิและเสรีภาพของประชาชนชนได้ ส่งผลให้มีความเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งยังมี ข้อกังวลของประชาชนและญาติของผู้ถูกควบคุมตัวอีกด้วย ดังนั้น การดำเนินการดังกล่าวควรเป็นไปตาม หลักความได้สัดส่วน (Principle of Proportionality)^๗ ซึ่งเป็นหลักกฎหมายทั่วไปที่มีคุณค่าและความสำคัญ เทียบเท่ากับบัญญัติในรัฐธรรมนูญ เนื่องจากเป็นการประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยหลักการ ดังกล่าวมีผลผูกพันหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ รวมถึงหน่วยงานของรัฐด้านความมั่นคง ในการออกคำสั่ง กฎ ข้อบังคับ หรือบรรดากฎหมายต่าง ๆ ให้เหมาะสม และกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเท่าที่จำเป็น จึงเห็นควรเสนอแนะมาตรการ หรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า เพื่อดำเนินการต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุม ด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๘ จึงมีมติว่า กรณีตามคำร้องยังไม่อาจรับฟังได้ว่ามีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

อย่างไรก็ตาม เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อกองอำนวยการรักษา

/ความมั่นคง...

^๗ หลักความได้สัดส่วน (Principle of Proportionality) เป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมการใช้อำนาจ ตลพินิจออกคำสั่ง กฎ ข้อบังคับทางกฎหมาย อีกทั้งศาลรัฐธรรมนูญได้ใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความชอบธรรมด้วย รัฐธรรมนูญ โดยมีพื้นฐานความคิดของหลักการสัดส่วน หลักเกณฑ์ของหลักการสัดส่วนและการบังคับใช้หลักสัดส่วนกับสิทธิและ เสรีภาพปัจเจกบุคคล, สืบค้นจาก <https://elibrary.constitutionalcourt.or.th/multim/jindex/8-22/Image/8-22-41.pdf>, เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๗

ความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ โดยให้กำหนดแนวทางและระยะเวลาการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัย ให้เหมาะสมและเท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์เป็นรายกรณี ตามหลักความได้สัดส่วน เพื่อพัฒนากระบวนการ ชักถามให้มีประสิทธิภาพ ป้องกันไม่ให้กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนชนเกินขอบเขต และลด ความเสี่ยงต่อการกระทำทารุณระหว่างการควบคุมตัว

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปติกาญจน์ ลิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ